

Необхідно сформувати теоретичні, методологічні та унікальні підходи й методичний інструментарій в управлінні процесами формування й розвитку корпоративної культури бізнесу.

Таким чином, управління процесами формування й розвитку корпоративної культури повинно стати одним з головних завдань будь-якої організації, а керівництво, у свою чергу, зможе повною мірою використовувати потенціал культури й направити його на розвиток бізнесу.

Використана література:

1. Воронкова А. Е. Корпорації: Управління та культура: монографія. Дрогобич: Вимір, 2006. 376 с.
2. Управління персоналом: підручник для вузів/ за ред. Т.Ю. Базарова. М., Банки й біржі, ЮНИТИ, 2001, 148 с.
3. Корпоративна культура (Навчальна допомога для Вузів). Київ, Центр навчальної літератури, 2003. 402 с.

Юрчик Г., к.е.н., доцент

Національний університет водного господарства
і природокористування, м. Рівне, Україна

СОЦІАЛЬНА ЗНАЧИМІСТЬ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Вступ. Досвід розвинених держав свідчить, що малий бізнес (МБ) визначає не лише темпи економічного зростання, сприяє зміцненню конкурентного середовища, але є фактором вирішення соціальних проблем. За розвитком МБ Україна, на жаль, суттєво відстає від провідних країн світу, що обмежує можливості держави для підвищення соціальних стандартів життя населення. У зв'язку з цим, актуалізуються необхідність наукового дослідження соціальної значимості МБ.

Основна частина. Соціальна значимість МБ полягає в тому, що він сприяє розвитку людського капіталу, зниженню рівня бідності та безробіття населення, зниженню рівня соціальної напруги, активізації підприємницьких ініціатив населення та зниженні утриманських настроїв. Соціальну функцію МБ інколи іменують «соціальним амортизатором» внаслідок попередження та пом'якшення наслідків соціальних ризиків (безробіття, бідність, соціальна напруга, надмірна диференціація доходів, соціальна ізоляція).

Перш за все, МБ забезпечує створення робочих місць, а відтак сприяє зайнятості населення. Як свідчать дані (рис. 1), в МБ зайнято близько 43-47% всього зайнятого населення та 34-36% найманих працівників.

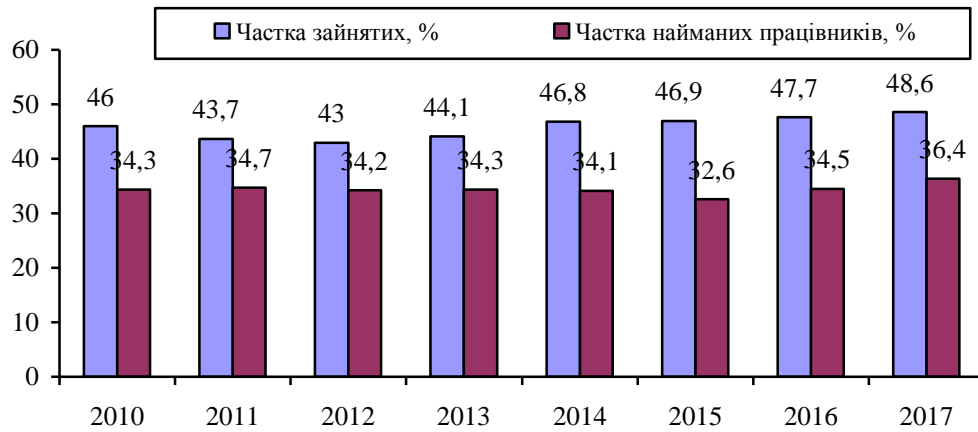

Рис. 1. Соціальна значимість малого бізнесу на ринку праці [1]

Крім того, МБ забезпечує формування трудових доходів населення у вигляді заробітної плати, що у 2017 р. в середньому на одного працівника складала 5344 грн./місяць, а також соціальне страхування працівників у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування (табл. 1).

Статистична служба ЄС в цілях моніторингу розвитку бізнесу згрупує показники для малого і середнього бізнесу (МСБ). Відтак, в цілях коректності порівняння показників ЄС та України на рис. 2 наведено показники соціально-економічної значимості МСБ. Аналіз свідчить, що показники соціально-економічної значимості МСБ в Україні є навіть дещо вищими порівняно з ЄС, зокрема, вищою є частка зайнятих.

Таблиця 1

Витрати МБ на оплату праці та соціальне страхування працівників, 2013-2017 рр. [1]

Роки	Витрати МБ на оплату праці		Відрахування на соціальні заходи, млн. грн.	
	загалом, млн. грн.	в розрахунку на одного працівника, грн./місяць	загалом, млн. грн.	в розрахунку на одного працівника, грн./місяць
2013	60117,4	2648,2	21458,7	9-45,3
2014	55475,3	2920,4	19939,7	1049,7
2015	59652,8	3390,2	20932,9	1189,7
2016	71906,7	3979,2	17970,5	994,4
2017	100199,4	5344,3	24578,8	1311,0

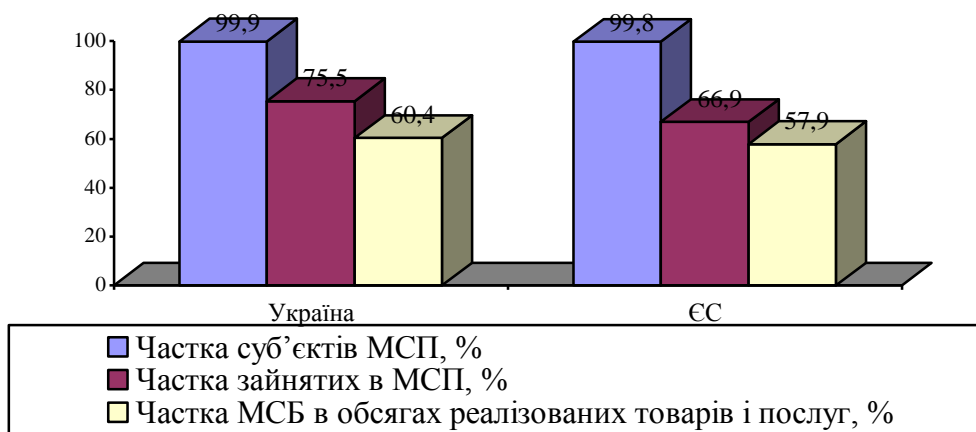

Рис. 2. Соціально-економічна значимість МСБ в Україні та ЄС (2017 р.) [1,3]

Попри це, все ж в експертному та науковому середовищі поширена думка, що підприємницький потенціал України розвинений недостатньо та має можливості для зростання. Відтак, виникає об'єктивна необхідність стимулювання розвитку МБ, що передбачає усунення основних перешкод для підприємницької та інвестиційної активності. Як свідчать результати спільного дослідження ЛПА:ЗАКОН та ЕВА в рамках проекту Unlimit Ukraine, серед основних факторів, що заважають веденню МБ в Україні, респонденти зазначають інфляцію, рівень податкового навантаження, корупцію, брак кваліфікованих фахівців (рис. 3).

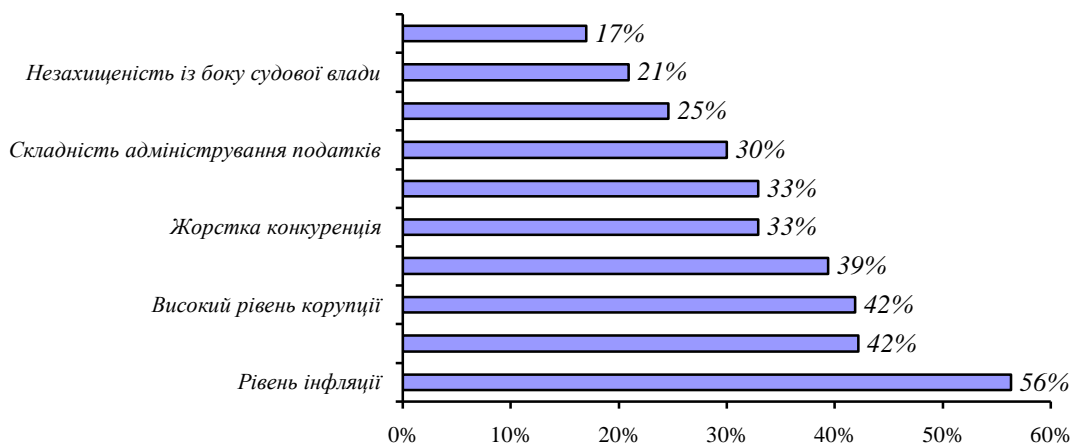

Рис. 3. Фактори, що заважають розвитку МБ в Україні (за результатами опитування респондентів), % [2]

Показово, що тиск з боку контролюючих органів та незахищеність з боку судової влади як фактори-дестимулятори для розвитку МБ вказали відповідно лише 17% та 21%.

Можна стверджувати, що на теперішній час законодавством України передбачено низку заходів, спрямованих на покращання ведення МБ в Україні та стимулювання підприємницької активності. Проте, реалізація цих заходів потребує більш досконалих та узгоджених заходів державного регулювання в рамках комплексного механізму стимулювання розвитку МБ.

Висновки і пропозиції. МБ має важливу не лише економічну, але і соціальну значимість, адже забезпечує створення робочих місць, а відтак сприяє зайнятості та формуванню доходів населення. Крім того, мультиплативним соціальним ефектом розвитку МБ є зниження рівня бідності та безробіття населення, зниження соціальної напруги.

Розділяємо думкою українських науковців, що для стимулювання МБ в Україні потрібно здійснити такі кроки: 1) провести регулятивну реформу, яка дасть змогу створити якісно нову ефективну, послідовну, прозору й зрозумілу систему державного регулювання, що захищатиме інтереси і підприємців, і споживачів; 2) усунути перепони на шляху розвитку підприємництва, значно скоротити витрати, пов'язані з функціонуванням МБ в офіційному секторі економіки; 3) створити державну кредитно-гарантійну установу з метою стимулювання комерційних банків до кредитування МБ з мінімальним фінансовим ризиком; 4) прискорити запровадження норм європейського страхового законодавства для страхування інвестиційних ризиків, що дасть змогу збільшити кількісні та якісні показники діяльності страхового ринку України; 5) проведення

реальних реформ в напрямі деолігархізації та демонополізації економіки; б) боротьба з корупцією.

Відповідні зміни повинні проводитись із залученням представників МБ. Проведення зазначених реформ сприятиме формуванню нових умов ведення МБ, що дозволить залучити національні та іноземні інвестиції, забезпечити економічне зростання та підвищити добробут населення.

Використана література:

1. Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва: статистичний збірник (2017) / Державна служба статистики України. – Київ, 2018. – С. 343.
2. Індекс настроїв малого бізнесу. Спільне дослідження ЛІГА:ЗАКОН та ЕВА в рамках проекту Unlimit Ukraine. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2018/03/Indeks-nastroyiv-malogo-biznesu.pdf>
3. Статистична служба Європейського Союзу. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat> (дата звернення: 20.01.2019).
4. Хурса М.М. Мале підприємництво: економіко-організаційні аспекти діяльності: монографія/ Хурса М.М. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2009. – 220 с.